

Skilsmisseprocent - dokumentation

Formålet med Danmarks Statistiks skilsmisseprocent er at imødekomme et ønske om et aktuelt mål for omfanget af skilsmisser i samfundet. Med tallet får man et mål for, hvor mange ægteskaber, der ender i skilsmisse inden for 50 års ægteskab, såfremt ingen af parterne i ægteskabet dør i mellemtiden, og at det nuværende skilsmissemønster er konstant i alle 50 år.

I demografisk forstand er der tale om et periodemål. Dvs. beregningen er baseret på skilsmisser i et bestemt kalenderår. Der findes også kohortemål vedrørende skilsmisser. Der er udgangspunktet en bestemt generation af ægteskaber, der er indgået i samme år. Problemet med denne tilgang er, at ægteskabs-generationen skal være 50 år gammel, før man har kunnet følge den i 50 år. Da der kan være store forskelle mellem generationer, kan man ikke belyse det aktuelle skilsmissemønster med et kohortemål af den type. Hvor stor andelen af skilte efter 40 års ægteskab var for ægteskaber indgået i 1960, er fx næppe retvisende for ægteskaber, der bliver indgået i dag. Kohortemål er derfor først og fremmest af historisk interesse og siger ikke noget om det aktuelle skilsmissemønster.

Metoden til beregning af skilsmisseprocenten er inspireret af beregninger af middellevetid for 0-årige. Her anvender man de seneste dødshyppigheder for alle alderstrin for at finde frem til, hvor lang tid en 0-årig kan forventes at leve, hvis de aktuelle aldersfordelte dødshyppigheder holder sig på samme niveau i al fremtid.

På samme måde finder man i forbindelse med skilsmisseprocenten de aktuelle sandsynligheder for skilsmisse for alle aldre af ægteskaber op til 50 år. Man skal altså have mål for, hvor stor en andel af ægteskaber, der ender i skilsmisse i ægteskabets første år, andet år, tredje osv. frem til og med det 50. år. Selv om der naturligvis fortsat findes få ægteskaber, der ender i skilsmisser efter mere end 50 år, er slutgrænsen sat til 50 år. I praksis er skilsmisse en så sjælden begivenhed for ægteskaber, som har varet mindst 50 år, at man godt kan betragte ægteskaber, der er intakte efter 50 år som ægteskaber, der aldrig ender med skilsmisse.

Udgangspunktet for beregningerne er personer med folkeregisteradresse 1. juli i et givent år – fx 2015. Alle opdelinger af skilsmisser og ægteskaber fordelt efter alder vedrører personer, som var i befolkningen 1. juli i året. Det er blot den ene af parterne i et ægteskab (eller et opløst ægteskab), som behøver være i befolkningen.

Alle personer med et intakt ægteskab 1. juli opdeles på ægteskabets alder, og der sorteres så hvert ægteskab kun tælles med én gang. Samtidig findes alle skilsmisser, der fandt sted i året, og de opdeles efter ægteskabets alder på skilsmissetidspunktet. Dermed har man alt, hvad man behøver for at beregne alle skilsmissesandsynligheder. Af tabellen fremgår beregninger for året 2015. Fx var sandsynligheden for at blive skilt allerede i ægteskabets første år 1,31 pct. Der var 1. juli 2015 i alt 28.978 ægteskaber, som havde varet under 1 år, og der var i året 2015 i alt 383 skilsmisser, som fandt sted inden den første bryl-

lupsdag. Det giver en sandsynlighed for at blive skilt i ægteskabets første år på $(383/(0,5*383+28.978))=1,31$ pct. De $0,5*383$, som er lagt til i nævneren svarer til halvdelen af skilsmisserne. De er i udgangspunktet ikke med i bestanden 1. juli. De bør dog også indgå i den risikobefolkning, som skilsmisssandsynligheden beregnes ud fra, og de er derfor lagt til bestanden af ægteskaber 1. juli. At der ganges med netop 0,5 skyldes, at det antages, at skilsmisser fordeler sig jævnt over året.

På tilsvarende måde findes alle skilsmisssandsynligheder for de øvrige ægteskabsaldre. Fx var der 1. juli 2015 i alt 27.000 ægteskaber, som var intakte og havde været i 10 år, mens der var 771 skilsmisser i 2015, hvor ægteparret på skilsmissetidspunktet havde været gift i 10 år. Det giver en sandsynlighed for at blive skilt mellem ægteskabets 10. og 11. bryllupsdag, som er $(771/(0,5*771+27.000)) = 2,82$ pct. Hvis ægteskabet er intakt efter 10 år, vurderes det altså, at der er en sandsynlighed på 2,82 pct. for at det ender i skilsmisse inden den 11. bryllupsdag.

Skilsmisseprocentens hovedmål er at angive, hvor stor en del af alle ægteskaber, der ender i skilsmisse. For at nå dette mål antages en fiktiv udgangsbestand på 10.000 ægteskaber indgået på præcis samme tidspunkt. Ideen er, at man lader de 10.000 oprindelige ægteskaber svinde ind år for år i overensstemmelse med de netop beregnede skilsmisssandsynligheder. Da 1,31 pct. af ægteskaberne ender i skilsmisse allerede i ægteskabets første år, er der således 9.869 af de oprindeligt 10.000 ægteskaber tilbage det følgende år. Af dem er der 2,43 pct. som ender i skilsmisse inden 2-års bryllupsdagen, hvilket bringer bestanden af overlevende ægteskaber ned på 9.629 efter 2 år. På samme måde bliver man ved, indtil man når 50 år. Her er der 5.130 ægteskaber tilbage. Det svarer til, at 48,70 pct. af ægteskaberne er endt i skilsmisse efter 50 års ægteskab udregnet på grundlag af skilsmisssandsynlighederne for 2015. Det er dette tal – 48,7 pct. – som vi kalder skilsmisseprocenten. Det angiver, at blandt ægteskaber indgået i dag, vil der være 48,7 pct., som ender i skilsmisse inden 50 år, såfremt ingen af parterne i ægteskabet dør inden 50 års ægteskab, og at de nuværende skilsmisssandsynligheder holder sig konstante de næste 50 år.

Den konstruerede overlevelsestavle for ægteskaber indeholder mange andre interessante informationer end blot slutbestanden af overlevende ægteskaber efter 50 år. Man kan således se, hvor stor en andel af ægteskaberne, som er endt med skilsmisse inden en bestemt bryllupsdag. Fx fremgår det, at 371 af de oprindelige 10.000 ægteskaber ender med skilsmisse, inden der er gået 3 år. Det svarer til 3,71 pct. På samme måde kan det ses, at 23,63 pct. af ægteskaberne ender med skilsmisse inden for de første 10 år, mens 38,86 pct. ender med skilsmisse, inden der er gået 20 år.

Skilsmis sandsynlighed og skilsmiseprocent 2015

Ægteskabets alder	Intakte ægteskaber 1. juli 2015	Skilsmisser i 2015	Skilsmis- sandsynlighed (pct.)	Overlevende ægteskaber (pct.)	Opløst ved skilsmis- procent (pct.)
0 år	28 978	383	1,31	100,00	0,00
1 år	29 659	729	2,43	98,69	1,31
2 år	26 956	755	2,76	96,29	3,71
3 år	26 803	697	2,57	93,63	6,37
4 år	27 229	797	2,88	91,23	8,77
5 år	28 946	911	3,10	88,60	11,40
6 år	31 029	951	3,02	85,85	14,15
7 år	31 664	910	2,83	83,26	16,74
8 år	29 033	875	2,97	80,90	19,10
9 år	27 995	770	2,71	78,50	21,50
10 år	27 000	771	2,82	76,37	23,63
11 år	26 440	695	2,59	74,22	25,78
12 år	24 156	595	2,43	72,29	27,71
13 år	25 444	568	2,21	70,53	29,47
14 år	25 230	548	2,15	68,98	31,02
15 år	24 088	544	2,23	67,49	32,51
16 år	23 406	459	1,94	65,99	34,01
17 år	21 494	438	2,02	64,71	35,29
18 år	22 029	422	1,90	63,40	36,60
19 år	22 310	384	1,71	62,20	37,80
20 år	21 075	355	1,67	61,14	38,86
21 år	20 658	332	1,59	60,11	39,89
22 år	18 390	276	1,49	59,16	40,84
23 år	18 651	258	1,37	58,28	41,72
24 år	17 699	234	1,31	57,47	42,53
25 år	18 467	185	1,00	56,72	43,28
26 år	17 080	175	1,02	56,15	43,85
27 år	16 884	171	1,01	55,58	44,42
28 år	15 935	131	0,82	55,02	44,98
29 år	15 334	101	0,66	54,57	45,43
30 år	14 225	101	0,71	54,21	45,79
31 år	13 900	71	0,51	53,83	46,17
32 år	12 084	60	0,50	53,56	46,44
33 år	11 525	59	0,51	53,29	46,71
34 år	12 053	48	0,40	53,02	46,98
35 år	12 245	47	0,38	52,81	47,19
36 år	12 670	50	0,39	52,60	47,40
37 år	13 051	39	0,30	52,40	47,60
38 år	13 172	31	0,24	52,24	47,76
39 år	13 404	45	0,34	52,12	47,88
40 år	13 399	31	0,23	51,94	48,06
41 år	13 434	14	0,10	51,82	48,18
42 år	13 048	29	0,22	51,77	48,23
43 år	13 439	17	0,13	51,65	48,35
44 år	14 362	18	0,13	51,59	48,41
45 år	15 690	16	0,10	51,53	48,47
46 år	15 408	15	0,10	51,47	48,53
47 år	17 514	16	0,09	51,42	48,58
48 år	15 289	8	0,05	51,38	48,62
49 år	14 676	14	0,10	51,35	48,65
50 år	13 388	7	0,05	51,30	48,70

Igen er der naturligvis tale om en konstrueret beregning, der kun tillader ægteskaber at opløses ved skilsmisser. Det er altså, når ingen af parterne i ægteskaberne er døde inden ægteskabets 20-årsdag, at der er 38,86 pct. af ægteskaberne, som ender med skilsmisse i løbet af ægteskabets første 20 år. Om ægteskaber, som er opløst ved en af parternes død, ville have haft anderledes skilsmis-sandsynligheder end de øvrige ægteskaber, såfremt de begge havde overlevet, kan man i sagens natur ikke sige noget om.

Dataproblem vedr. ægteskaber fra 1968

Skilsmisseprocenten er beregnet for alle år fra 1986 til 2015. Det er ikke hensigtsmæssigt at lave beregningen på ældre tal. Det skyldes især dataproblemer for ægteskaber indgået i 1968. Her er antallet af ægteskaber omkring fire gange for højt pga. indførslen af CPR dette år. Det medførte, at mange ægteskaber blev registreret med startdato i 1968, selv om der i virkeligheden var tale om ældre ægteskaber. Da skilsmisssandsynlighederne netop i høj grad afhænger af ægteskabets alder, er det klart, at overregistreringen i 1968 udøver en indflydelse på data. For 1986-skilsmisseprocenten drejer det sig om de ægteskaber, som havde 18-årsdag i 1986. Her vil sandsynligheden for skilsmisse blive undervurderet, da de fleste ægteskaber registreret med startdato i 1968 reelt er ældre og derfor har lavere skilsmisssandsynlighed.

Effekten fra 1968 vedbliver med at påvirke data, men indflydelsen bliver mindre og mindre med tiden. For 2000-skilsmisseprocenten er det sandsynligheden for skilsmisse mellem 32. og 33. ægteskabsår, som bliver undervurderet. Jo længere man kommer frem i tiden, desto mere ligegyldigt bliver problemet med 1968.

Der er ikke korrigeret for effekten af året 1968. Påvirkningen er dog meget lille. I 1986 fører det til en undervurdering af skilsmisseprocenten på omkring 0,3 procentpoint, og det er den højeste undervurdering i alle årene fra 1986-2015. For de seneste år er effekten helt ligegyldig.